

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТӨЛЕМ БАЛАНСЫ

Төлем балансы департаменті

Желтоқсан, 2024

Сыртқы сектор статистикасы – Қазақстанның әлеммен экономикалық қатынасы

Төлем балансы деген не?

- Төлем балансында жиынтық түрде **Қазақстан** мен **әлемнің қалған бөлігі** арасындағы **белгілі бір уақыт** кезеңі ішіндегі экономикалық операциялар (ағындар) көрсетіледі

Төлем балансы

Ағымдағы шот және капиталмен операциялар шоты

Кету

- Тауарлар мен қызметтер импорты
- Төленетін бастапқы кірістер
- Төленетін трансферттер
- Өндірілмеген қаржылық емес активтерді сатып алу

Келу

- Тауарлар мен қызметтер экспорты
- Алынатын бастапқы кірістер
- Алынатын трансферттер
- Өндірілмеген қаржылық емес активтердің шығуы

Қаржылық шот

Кету

- Активтердің өсуі
- Міндеттемелердің азаюы

Келу

- Активтердің азаюы
- Міндеттемелердің өсуі

Ағымдағы шот

=

Сауда балансы

+

Қызмет балансы

+

Кірістер балансы

= Тауар экспорты –
Тауар импорты

= Қызмет экспорты –
Қызмет импорты

= Әлемнің қалған бөлігінен алынатын кірістер –
Әлемнің қалған бөлігіне төленетін кірістер

Қазақстандағы ағымдағы шоттың көрсеткіштеріне әсер ететін факторлар

Тауар экспорты

- Шикізаттың әлемдік бағасы, оның ішінде мұнай бағасы
- Өндірістік қуат, оның ішінде мұнай өндіру көлемі

Тауар импорты

- Экономикалық өсім (ЖІӨ)
- Мемлекеттік шығыстардың көлемі
- Халықтың табыс деңгейі
- Халыққа және бизнеске кредит беру көлемі
- Әлемдік инфляция
- Айырбас бағамы

Қызмет балансы

- Экономикалық белсенділік
- Айырбас бағамы
- Тауарлар экспорты мен импорт көлемі

Кіріс балансы

- Мұнай мен металдың әлемдік бағасы
- Мұнай өндіру көлемі
- Ақша-кредит және салық-бюджет саясаты
- Экономикалық белсенділік

Төлем балансының тұрақтылығын қамтамасыз етуде ҚРҰБ ақша-кредит саясатын жүзеге асырудағы рөлі

Айырбас бағамының еркін жүзүін қамтамасыз ету

- Сыртқы соққыларды абсорбциялау
- Жоғары қайта өңделген тауарлар экспортының бағалық бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету

Базалық пайыздық мөлшерлеме деңгейін анықтау

- Бағаның тұрақтылығын қамтамасыз ету арқылы халық пен бизнес сұранысының төлем қабілетіне әсері
- Елдің инвестициялық тартымдылығын арттыру

Либералды валюталық режимді қамтамасыз ету

- Капиталдың елге "келуі" мен "кетуінің" шектеусіз еркін қозғалысын қамтамасыз ету
- Капиталдың шетелге заңсыз шығарылуын, соның ішінде жалған мәмілелер арқылы алдын алу